

הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל

ראש ישיבת חברון

מח"ס בית אהרן

בגדרי בגדי כהונה

הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל [ניסן תרס"ה – י"ח סיון תשכ"א] מראשי ישיבת חברון, חתנו של הגרמ"מ אפשטיין זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה – חברון. גאון מופלא וצדיק יסוד עולם, יוצר מקורי ומחדש גדול, וכפי שבא הדבר לביטוי בסדרת ספריו החשובה "בית אהרן", שאת הראשון שבהם על עניני שבת ומועדות, שביעית ויובל, זכה להוציא כשנה לפני פטירתו, ולאחר פטירתו הוציאו תלמידיו את ספרו על התורה. שיטתו בספרים אלו לדקדק בכתובים ובתרגום. בהקדמתו לספרו הוא כותב כי התרגום אינו רק פירוש המלות, אלא פירוש נפלא על התורה וביאור על עומק פשוטו של מקרא, ואכן הפליא בגישתו ויצירתו המיוחדת והמקורית, וחידושיו הינם גאוניים ומיוחדים. לבד מספרים אלו ראו אור שיעוריו וחידושיו על הש"ס בכמה כרכים. את החידושים הנדפסים בזה מכתיב בענייני קדשים קיבלנו מבן אחיו ועורך כתביו המסור הרב זלמן כהן שליט"א, וייש"כ.

מסכת יומא ד"ה ע"ב, איתא בשם מחלוקת האמוראים בסדר הלבישה במילואים דחד סבר דגם האבנט הלבישין בכת אחת, בכתונת ומצנפת כולי עלמא לא פליגי דאהרן ואח"כ בניו, ופירש רש"י לאהרן הלביש תחלה כל שאר בגדיו חוץ מאבנט. והריטב"א הקשה על פירושו דאיזו סברא היא שילבוש תחלה בגדי כ"ג קודם שלבוש כל בגדי כהן הדיוט. ונראה לתרץ דהנה סברת רש"י הוא למ"ד דאהרן ובניו בב"א ואותו מ"ד ס"ל דאבנטו של כ"ג לא זהו אבנטו של כהן הדיוט, ולזה אפשר לומר דהאבנט הוי מבגדי כהונה גדולה כיון דהוא משונה משל הדיוט (וזה אין דוחק לומר דבגדי כה"ד הוי שלשה ובגדי כ"ג חמשה) ומשו"ה שפיר כתב רש"י דלובש האבנט בסוף משום דהוי מבגדי כ"ג.

והנה בענין זה יש לחקור בבגדי לבן של כה"ג ביה"כ אם יש להם דין בגדי כ"ג, או דאפשר דהוי כמו כל בגדי כה"ד דעלמא, ואין להביא ראיה מהא דלרבי דוסא מותר כה"ד ללבוש אותם דאפשר דאף דהוי בגדי כהונה גדולה לא גרע מבגדי כה"ד ויש להביא קצת ראיה מסוגית הג' (די"ב) דאיתא שם דמתחכם באבנט למ"ד דאבנטו של כה"ג זהו אבנטו של כה"ד ויש כאן היכר כהונה גדולה, ואי הוי אמרינן דשאר הבגדי לבן אין להם דין בגדי

מוריה, שנה עשרים ושלוש, גליון ו' – ט (ער – רעג), אלול תש"ס

כ"ג נמצא דאין כאן חינוך אלא באבנט בלכד והסברא נותנת דהחינוך צריך שיהיה בכל הבגדים, וזה ודאי דהיכר כ"ג אין מועיל בלא לבישת בגדים, אבל אי אמרינן דכל הבגדים יש להם דין כ"ג א"ש, והא דצריכים לשינוי של אבנט הוא רק משום היכר והאבנט נותן היכר על כל הבגדים, אך באמת אין זה ראייה דאין צריכים שיהיה חינוך בכל בגד ובגד רק דהחינוך הוא במה שהוא לבוש ככה"ג וכיון דהאבנט יש לו דין אחר נמצא שהוא לבוש ככה"ג ויש כאן מילוי בגדים, והא דלא קאמר בגמרא דמחנכין אותו בציץ דמדברי רש"י ד"ז ע"ב ד"ה ביה"כ א"ב שאין נכנס לפנים בבגדי זהב ומשמע מלשונו דבשעת עבודת היום שעובד בחוץ אף שעובד בבגדי לבן מ"מ יכל ללבוש את הציץ, וא"כ אמאי אינו מחנך בציץ אפשר לומר דכיון דכתב רש"י דבשעת חינוך הבגדים צריך גם עבודה א"כ נמצא דכיון דלהעבודה אין צריכים הציץ נמצא דהוי ציץ בלא עבודה, אך אכתי קשה דנימא דהציץ יתן היכר על שאר הבגדים ויהיה החינוך מחמת שאר הבגדים אך לזה לומר דכיון דהציץ אינו מסדר הבגדים משו"ה אינו מועיל על השאר הבגדים דצריך שיהיה חינוך מכל הבגדים, ובאמת היה אפשר לומר דללבישת הציץ בעינן כל השמונה בגדים, אך מלשון רש"י משמע דגם בעבודת יה"כ שעובד בבגדי לבן אפשר ללבוש את הציץ, ומשו"ה מוכרחים לומר כדברינו. והנה גם אי נימא דמחנכם באבנט מ"מ צריך שיעבוד גם עבודה עם הבגדים (כדמשמע מלשון רש"י ד"ה ע"א ד"ה ריבוי שבעה) והיינו שיעבוד עבודת היום, ואע"ג דבעינן כה"ג וקודם העבודה עדיין אינו כה"ג, י"ל עבודתו וכהונתו באין כאחד גם לאותו מ"ד, רק דמ"ד דעבודתן מחנכתן ס"ל דיוכל להתחנך גם בלא בגדי כ"ג בעבודה לחוד (ומזה יהיה קצת ראייה דדין בגדי לבן אין להם דין בגדי כ"ג דאי נימא דהא דצריכים לאבנט הוא רק מחמת ההיכר א"כ גם בלא אבנט סגי דיהיה היכר מחמת העבודה דהוי עבודת כ"ג, וע"כ צריכים לומר דלמ"ד דאין האבנט משונה אין להבגדי לבן כלל דין בגדי כה"ג ועבודה בלא חינוך בגדים אינו מחנך כלל).

ויש להביא ראייה לדברינו דגם הנך אמוראי דפליגי על סברא דעבודתן מחנכתן מ"מ בזה מורים דיכל לעשות כה"ג בזה שעובד עבודת כ"ג בבגדים בבת אחת, דהנה בגמרא פשיטא ליה דאם אירע פסול קודם תמיד של שחר אז מחנכין אותו בתמיד של שחר, והנה להנך שיטות דס"ל דגם עבודות שאינם מחמת יוהכ"פ ג"כ פסולים בכהן הדיוט, א"כ איך יכולים לחנכו בתמיד של שחר הא לא הוי עוד כה"ג וע"כ צריכים לומר דחינוכו וכהונתו באין כאחד, והנה הא דאחר תמיד של שחר ע"כ כונת הג' לאחר כל העבודות דהוא גם לאחר הקטורת והטבת הנרות דאל"ה יכולים לחנכם בשאר העבודות וזה פשוט (ומדברי הגמ' ד' ל"ה יש קצת ראייה דיליף שם מבד בד דבעינן מוכתר שבכד וחזינן דיש קצת שינוי, אך לפי זה אמאי לא הוי היכר בזה לבד שהוי מוכתר שבכד ואמאי בעינן להיכר דאבנט, ואדרבא יש להוכיח בהיפך דאין להם דין בגדי כ"ג רק דגוזה"כ שיהיה משובחים ומשנה הלו שינוי באבנט לא הוי מחונך משום דאין כאן בגדי כ"ג כמש"כ לעיל).

ויש להביא ראייה לזה מדברי הר"מ פ"ז מהל' בה"מ ה"א שכתב דשלשה מינים בגדי כהונה יש בגדי כה"ד ובגדי זהב של כה"ג ובגדי לבן של יוה"כ. ומשמע מדבריו דבגדי לבן יש להם דין מיוחד ואינם נכללים בבגדי כה"ד וכן כתב המל"מ דאם לבש בגדי כה"ד עבודתו פסולה דבעינן שיהיו מיוחדים ליוה"כ, אך הראיה שהביא מהא דכהן הדיוט אינו יכול לעבוד בבגדי לבן של כה"ג, וכש"כ בהיפך, אין זה מובן דשאני התם דכתיב קרא דטעונין גניזה, אבל בהיפך אפשר דגם בבגדי הדיוט יכול לעבוד, אך באמת הדבר מובן דאם לא היה להבגדי לבן דין מיוחד לא שייך לומר דיהא כה"ד אסור לעבוד בהם משום

מוריה, שנה עשרים ושלש, גליון ו—ט (ער—רעג), אלול תש"ס